

بنیاد سکن انقلاب اسلامی
حساب ۱۰۰ امام (ره)

بازخوانی بازسازی مسکن در مناطق زلزله زده لرستان در زلزله سال ۸۵ دشت سیلاخور

معاونت امور بازسازی و مسکن روستایی

دفتر مطالعات و تحقیقات مسکن روستایی

پاییز ۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور: بازخوانی بازسازی مسکن در مناطق زلزله‌زده لرستان در زلزله سال ۸۵ دشت سیلاخور / معاونت امور بازسازی و مسکن روستایی، دفتر مطالعات و تحقیقات مسکن روستایی. مشخصات نشر: تهران: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی. مشخصات ظاهری: ۱۸۸ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی). شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۳۷-۹-۱ وضعیت فهرست نویسی: فیفا یادداشت: کتابنامه: ص. ۶۱۲-۶۱۶ موضوع: زلزله -- ایران -- دشت سیلاخور -- خسارات و خرابی‌ها موضوع: Earthquakes damages -- Iran -- Silakhor Plain موضوع: ساختمان‌ها -- ایران -- دشت سیلاخور -- مرمت و بازسازی موضوع: Buildings -- Repair and reconstruction -- Iran -- Silakhor Plain شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی. دفتر مطالعات و تحقیقات مسکن روستایی رده‌بندی کنگره: EQ۷۳۵/۲ رده‌بندی دیویی: ۵۵۱/۲۳۰۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۶۲۶۶۱

بازخوانی بازسازی مسکن در مناطق زلزله‌زده لرستان در زلزله سال ۸۵ دشت سیلاخور

ناشر: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

پدیدآورنده: معاونت امور بازسازی و مسکن روستایی

ویراستار: رحمان سهندی

طراحی روی جلد و صفحه آرا: علی اعرابی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: پلیکان

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شماره شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۳۷-۹-۱

بها: ۳۵۰,۰۰۰ ریال

تمامی حقوق مربوط به این کتاب محفوظ و متعلق به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی می‌باشد.

تهران- خ دکتر فاطمی- شماره‌ی ۲۷۱- صندوق پستی ۴۹۱۳/۱۵۸۷۵

تلفن: ۸۸۹۵۵۹۴۵ / دورنگار: ۸۹۹۵۵۹۳۳

نشانی سایت: www.bonyadmaskan.ir

لطفاً کلیه انتقادات و نقطه‌نظرات اصلاحی خود را به نشانی

publish@bonyadmaskan.ir با ذکر نام کتاب و شماره صفحه ارسال نمایید.

فهرست مطالب

۱۲.....	دیباچه
---------	--------

فصل اول: معرفی نواحی زلزله زده

۱۷.....	موقعیت جغرافیایی دشت سیلاخور (منطقه زلزله زده)
۱۷.....	ویژگی های عمومی دشت سیلاخور
۲۰.....	اقلیم - آب و هوا
۲۰.....	پیشینه لرزه خیزی
۲۲.....	گونه شناسی مسکن پیش از زلزله
۲۶.....	مصالح و شیوه ساخت
۲۷.....	شیوه های ساخت و امان های سازه ای پیش از زلزله

فصل دوم: مشخصات و پدیده های زلزله

۳۲.....	مشخصات زلزله
۳۴.....	اثرات زلزله
۳۴.....	اثرات و تلفات جانی زلزله
۳۵.....	اثرات زلزله بر محیط طبیعی
۳۹.....	اثرات زلزله بر محیط مصنوع

فصل سوم: مروری بر عملیات مقابله و بازتوانی اولیه

۴۷.....	اطلاع رسانی و هشدار و تخلیه اضطراری
۴۸.....	عملیات جست و جو، امداد و نجات
۴۹.....	تأمین زیرساخت های اولیه
۵۱.....	اسکان اضطراری
۵۶.....	اسکان موقت
۵۷.....	ساخت سرپناه چوبی
۵۸.....	ترکیب سایه بان چوبی و چادر
۵۸.....	استفاده از سیستم سرمایشی در چادرهای مجاور
۵۹.....	ساخت اتاقک های کوچک
۶۰.....	دیوار چینی به دور چادر
۶۱.....	زندگی جمعی و گروهی
۶۲.....	مشکلات چادر، تحمل افراد و راه حل دیگر
۶۲.....	حمام های پیش ساخته و بومی ساز
۶۴.....	بازبایی شریان های حیاتی

فصل چهارم: اهداف، سیاست‌ها و برنامه‌های بازسازی

هدف بازسازی.....	۶۹
استراتژی‌های کلان در مدیریت بازسازی مناطق سانحه‌دیده لرستان.....	۷۰
اهم سیاست‌های بازسازی لرستان.....	۷۱
سیاست مدیریت ساخت و مشارکت مردم.....	۷۲
سیاست مالی.....	۷۳
سیاست‌های تکنولوژی ساخت.....	۷۴
سیاست‌های مربوط به مصالح ساختمانی و تولید آن‌ها.....	۷۴
سیاست‌های نظام تشکیلاتی و اداری بازسازی.....	۷۵
سیاست‌های طراحی.....	۷۶
برنامه‌ریزی عملیاتی و اجرایی بازسازی.....	۷۶
زمینه‌های برنامه‌ریزی عملیاتی.....	۷۷
برنامه عملیاتی بازسازی مناطق شهری و روستایی.....	۷۸
جمع‌بندی.....	۸۰

فصل پنجم: ساختار و تشکیلات بازسازی

عوامل مؤثر بر ایجاد ساختار و تشکیلات در بازسازی.....	۸۵
نحوه شکل‌گیری ساختار و تشکیلات بازسازی لرستان.....	۸۵
ارکان ساختار و تشکیلات بازسازی لرستان.....	۸۶
ستاد هماهنگی بازسازی لرستان.....	۸۶
ستادهای معین.....	۸۹
جمع‌بندی.....	۹۳

فصل ششم: ارزیابی خسارت واحدهای آسیب‌دیده

ارزیابی اولیه خسارت.....	۹۷
ارزیابی اولیه خسارت در نقاط روستایی.....	۹۷
ارزیابی اولیه خسارت در نقاط شهری.....	۱۰۰
ارزیابی تفصیلی واحدهای مسکونی و شناسایی خانوار.....	۱۰۱

فصل هفتم: آواربرداری واحدهای خسارت‌دیده

آواربرداری در نقاط شهری.....	۱۰۹
آواربرداری در نقاط روستایی.....	۱۱۴

فصل هشتم: طراحی، نظارت و ساخت واحدهای مسکونی

تهیه و بازبینی طرح‌ها در نقاط روستایی.....	۱۱۹
--	-----

دییاجه

تهدیدهای ناشی از سوانح طبیعی به دلیل تمرکز جمعیت در بافت آسیب‌پذیر، تجمع بخش قابل توجهی از سرمایه و دارایی‌های ملی و استقرار زیرساخت‌های حیاتی در بسترهای مخاطره‌آمیزی نظیر پهنه کلانشهر تهران بر کسی پوشیده نیست. آنچه ضرورت آن بیش از پیش باید مورد توجه قرار گیرد، اقدامات عاجل و شتابان (نه شتاب‌زده) در حوزه مدیریت کاهش خطرپذیری شهرهای بزرگ است. در این راستا مقدم‌ترین و مهم‌ترین گام، تسلط به دانش تخصصی در ابعاد و مؤلفه‌های گوناگون مرتبط با سوانح است.

یکی از منابع عظیم دانش در مدیریت خطرپذیری، مستندسازی تجربیات گذشته و پندآموزی از آن است؛ چرا که مناطق سانحه‌دیده در حوزه‌های گوناگون علمی به‌ویژه در عرصه‌های مدیریتی و فنی-مهندسی به‌مثابه یک آزمایشگاه علمی و در حوزه‌های اجتماعی-اقتصادی همانند یک مرجع پژوهشی زمینه کسب دانش، تسهیم و به‌اشتراک‌گذاری آن را فراهم می‌سازد.

با وجود اهمیت بالای مدیریت دانش در عرصه سوانح و بازسازی، متأسفانه سازوکار مناسبی برای ثبت و ضبط اطلاعات و تجربیات و دانش ذهنی مدیران وجود ندارد. گرچه این مسئله شاید در این حقیقت نهفته باشد که در گذشته، فرهنگ شفاهی و گفتاری غنی و کارآمدی در بیان و انتقال تجربیات وجود داشته که امروزه به شدت کم‌رنگ شده و متأسفانه رو به زوال است و از سویی فرهنگ مکتوب و نوشتاری آن‌چنان که شایسته است، هنوز نتوانسته جایگاه خود را تثبیت نماید. از سوی دیگر، علی‌رغم این‌که ثبت تجربیات و به‌اشتراک‌گذاری درس‌آموخته‌ها حتی برای سایر ملل یک وظیفه انسانی و حتی دینی است، اما پیچیدگی کار، هزینه‌های مربوط و نبود سازوکار و گاه پرهیز از ذکر نقاط ضعف و نارسایی‌ها، همچنین کمبود متخصص در عرصه

تخصصی مستندسازی علمی سوانح، واقعیت‌های تلخی است که این امر را با دشواری‌های فراوانی روبرو می‌سازد.

در حال حاضر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور و آیین‌نامه اجرایی آن به‌عنوان مسئول «کارگروه تخصصی تأمین مسکن پس از سوانح» در کلیه مراحل مدیریت بحران کشور دارای مسئولیت بوده و فعالیت می‌نماید. از جمله موارد مهم، حضور به‌موقع این نهاد در مناطق سانحه‌دیده و انجام فعالیت‌های مرتبط و قانون‌مند با استفاده از منابع داخلی خود می‌باشد، که این مهم در کمک به واکنش سریع به سانحه و نیز پس از آن در مراحل بازسازی کمک شایانی می‌نماید.

بنابراین بنیاد مسکن به‌عنوان نهاد مجری بازسازی در سطح کشور دارای تجارب ارزشمندی است که ضرورت گردآوری آن در این نهاد احساس می‌شود. در این راستا کتاب حاضر تحت عنوان «بازخوانی بازسازی مسکن در مناطق زلزله‌زده لرستان در زلزله سال ۸۵ دشت سیلاخور» با هدف کسب دانش تخصصی بازسازی از تجربیات و دانش ذهنی مدیران و تبدیل آن به دانش عینی و نشر و انتقال آموزه‌های آن به مدیران و کارشناسان ملی و بین‌المللی تهیه و تدوین گردیده است. در پایان از زحمات بی‌دریغ کلیه اساتید و کارشناسان و همکاران در مجموعه معاونت امور بازسازی و مسکن روستایی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی که با تحمل مشکلات فراوان این طرح را به نتیجه رساندند، قدردانی می‌گردد.

علیرضا تابش

رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی